

FÖRSAMLINGSINSTRUKTION FÖR

Saltsjöbadens församling, Svenska kyrkan

Kyrkofullmäktiges godkännande

Kyrkoherdens godkännande

Kyrkofullmäktiges ordförande

Kyrkoherde

Lars Berglund
Namnförtydligande

Lars Viper
Namnförtydligande

Domkapitlet i Stockholms stift utfärdar denna
församlingsinstruktion att gälla till och med _____

”

*Jag vill tillsammans med er dela glädjen,
stoltheten och nåden att få vara en del av en
kyrka som är just nu, som planerar framåt, som
har en god tradition i ryggen och allra mest:
en kyrka som talar tydligt om Jesus Kristus och
därför kan ha vidöppna dörrar utåt.*

”

På domkapitlets vägnar

Andreas Holmberg
Biskop

Vision – Det goda livet

Saltsjöbadens församling är en del utav Stockholms stift och Svenska kyrkan. Gudstjänst, undervisning, diakoni och mission vill väcka tro och fördjupa tron hos människor, hjälpa människor att leva i tro och att vara en del utav församlingen samt att vara en del utav Gudsriket och en återupprättad skapelse. (*Inledningen till Andra avdelningen i Kyrkoordningen*)

Saltsjöbadens församling vill utifrån den kristna tron bidra till det goda livet, så att de som lever, bor och vistas i Saltsjöbaden finner en tro som bär och fördjupar ett liv i kärlek.

Omvärldsbeskrivning

Saltsjöbaden präglas i hög grad av närheten till natur och vatten. Bebyggelsen i Saltsjöbaden består till övervägande del av villabebyggelse allt sedan slutet av 1800-talet. Det har dock skett en förtätning av boendet över tid. Flera områden med flerfamiljshus tillkom under sent 60-tal och tidigt 70-tal. En omvandling från fritidsboende till permanentboende pågår. Särskilt märkbart är detta på Älgö. Det tillkommer generellt få nya bostäder och de områden som kan exploateras i framtiden är begränsade. I samband med sommarmånaderna vistas dock stora grupper båtintresserade från andra delar av Stockholm i alla åldrar i och runt Saltsjöbaden.

Närmare 7 000 personer tillhör Svenska kyrkan av totalt 10 800 boende i Saltsjöbaden, vilket innebär att ca 65% av de boende i Saltsjöbaden 2021 är kyrkotillhöriga. De boende i Saltsjöbaden utgör ca 10% i sin tur av andelen boende i Nacka kommun, som är en expansiv del utav Storstockholm. Antalet gudstjänstdeltagare har varit över tid ca 8 000 totalt, när det gäller gudstjänster, och 7 000 när det gäller dop, vigslar och begravningar. Sammanlagt har ca 15 000 personer deltagit i församlingens gudstjänster före pandemin, om vi lägger ihop alla gudstjänstbesökare i alla olika gudstjänster och i alla olika musikevenemang. Saltsjöbadens församling vill ta vara på de möjligheter som erbjuds genom Uppenbarelsekyrkans och Skogsö kapells olika karaktärer (se *Lokalförsörjningsplan* och *Policy för begravningsverksamheten*). Utöver de två platserna finns *Vardaga Saltsjöbadens sjukhus* och *Nacka seniorcentrum Sjötäppan* där församlingen också regelbundet firar gudstjänster. Inga andra trossamfund än Svenska kyrkan är etablerade med lokaler och personal i Saltsjöbaden

annat än den buddistiska organisationen *Soka Gakkai*, som ordnar seminarier och har sitt säte i *Villa Baggås*.

Makarna Knut Wallenberg (1853–1938) och Alice Wallenberg (1858–1956) lät bygga Uppenbarelsekyrkan och klockargården i Saltsjöbaden och skänka kyrkoherdebostaden med expedition. År 1908 gick uppdraget att rita det som skulle komma att bli Saltsjöbadens församlingskyrka till arkitekten Ferdinand Boberg (1860–1946). För den konstnärliga utsmyckningen av kyrkan svarade bland andra några av dåtidens mest anlitade konstnärer. Carl Milles (1875–1955) bistod med de skulpturala arbetena. Olle Hjortzberg (1872–1959) bistod i sin tur med det figurala måleriet. Saltsjöbaden blev före kyrkans invigning en egen församling den 1 maj 1913. Församlingsverksamhet hade dock bedrivits alltsedan 1903 i begränsad omfattning. Uppenbarelsekyrkan stod färdig och invigdes under högtidliga former den 18 maj samma år och skänktes med tillhörande bostäder och expedition till den nybildade församlingen av makarna Wallenberg. Åtta år senare, på Kristi Himmelfärdsdag den 5 maj 1921, invigdes Skogsö kapell och kyrkogård. 1971 invigdes församlingshemmet. Församlingens äldre byggnader och församlingens säregna tillkomst går idag att betrakta som ett immateriellt kulturarv.

Analys

Saltsjöbadens församling är än idag en mindre församling. Geografiskt är församlingens gränser samma som den tidigare köpingen Saltsjöbaden. Det ligger en stor möjlighet i den lilla församlingen, som handlar om en möjlighet till närhet till alla som bor och vistas inom församlingens gränser. Församlingen och Saltsjöbaden hör alltså ihop. För att denna enhet ska utvecklas krävs stort engagemang från såväl förtroendevalda som medarbetare och ideella. Det finns en stark vilja bland förtroendevalda och församlingsbor, att vara församling. Därför behöver mycket av församlingsarbetet bygga på ideellas insatser. Det är lyckligtvis många som är och vill vara med att utforma samt genomföra och ansvara för verksamheterna i Saltsjöbadens församling. Idealitet är och förblir alltså något grundläggande för Saltsjöbadens församling.

Idealitet handlar om ett oavlönat medarbetarskap. Detta förändrar medarbetarrollen. Det ställer bland annat krav på medarbetarna att utbilda, stötta och informera de ideella. Församlingsverksamheten är därmed något som utformas gemensamt utifrån uppsatta mål av

kyrkofullmäktige under kyrkoherdens ledning. Församlingens vision är en möjlighet till ett samtal i församlingen om den kristna trons tolkning. Medarbetarna, förtroendevalda och ideella samt församlingsbor ska inbjuds till ett pågående samtal. Det är en inbjudan till en pågående trostolkningsprocess, om hur tron ska förstås. Svaren kommer från vårt inre, ur bönen, samtal och möten. Tillsammans är medarbetare, förtroendevalda och ideella samt församlingsbor de som på detta sätt utgör församlingen genom gemensamma arbetsinsatser och samtal, vilket syftar till att hos var och en väcks en tro som bär och ett liv fördjupas i kärlek. Vi vill vara en gemenskap där vi möts över generationsgränser i gudstjänst, verksamheter och som engagerade anställda, förtroendevalda och ideella medarbetare.

Pastoralt program

Till expert för planering och genomförande av det omfattande symboltänkandet i samband med uppförandet av Uppenbarelsekyrkan anlätades dåvarande professorn, sedermera ärkebiskopen Nathan Söderblom (1866–1931) och konsthistorikern Johnny Roosval (1879–1965). Grundtanke och genomgående tema för all konstutsmyckning var Guds uppenbarelse genom tiderna. ”Uppenbarelsekyrkan” är således inte bara ett namn, det är samtidigt en teologisk programförklaring. På altaret finns fyra bilder infällda. Dessa bilder utgör en dåtida tolkning av Nathan Söderblom av församlingens grundläggande uppdrag: undervisningen (Jesu bergspredikan), förlåtelsen (Jesu förlåtelse av äktenskapsbryterskan), bönen (Jesus i Getsemane) och nattvarden (Emmausvandringen).

I Saltsjöbadens församling är prioriterade verksamhetsområden
barnverksamheten och kyrkomusiken.

Församlingens vision uppnås genom:

- fem kvalitativa mål,
- fem värdeord,
- fem kvantitativa mål och
- ett övergripande mål.

Gudstjänst - Mervärde och delaktighet

Församlingen ska leverera *mervärde* till alla som bor och vistas i Saltsjöbadens församling och bidra till det goda livet genom ett differentierat gudstjänstliv.

Delaktighet i församlingens grundläggande uppdrag ska även prägla gudstjänsterna.

Församlingens gudstjänstliv ska *alltså* bidra med *mervärde* till våra församlingsbor och bidra till *det goda livet*. I förberedandet av våra gudstjänster är *delaktighet* i församlingens gudstjänstliv grundläggande, liksom i allt församlingsarbete.

Församlingen ska fira gudstjänst såväl söndag som vardag och på olika tider, så att människor har möjlighet att hitta den gudstjänsttid och gudstjänstform som passar vars och ens liv och behov. Huvudgudstjänst firas huvudsakligen som Mässa eller Familjemässa. Våra gudstjänster ska vara barnvänliga. Barns delaktighet i gudstjänsten ska eftersträvas. Våra kyrkorum ska vara välkomnande för barn och vi har i detta syfte låtit göra en barnhörna längst ner i kyrkorummet.

Kvantitativt mål: Fler än 50 personer ska delta i varje huvudgudstjänst. Efter pandemin är vi inte riktigt tillbaka ännu till åren före 2020. Därför är detta ett angeläget mål. 2021 deltog 62 personer i genomsnitt per gudstjänst.

Kyrkomusiken har en särskild betydelse i församlingens gudstjänstliv. Församlingen ska målmedvetet använda sig av musikens förmåga att levandegöra det kristna budskapet i gudstjänsten. Församlingen vill lägga stor tonvikt på ett varierat musikutbud med körer för olika åldrar och individuella förutsättningar.

Kvantitativt mål: I genomsnitt ska fler än 150 personer delta i varje större musikaliskt evenemang. Vid vissa musikevenemang är det idag stort deltagande och vid andra färre, men kyrkomusiken har en stark ställning i församlingen trots pandemin.

Undervisning - Relevans och förankring

Ett andra kvalitativt mål handlar om, att Saltsjöbadens församling ska vara *relevant* för såväl vuxna som barn.

Ett andra värdeord handlar om att församlingen vill bidra till en tro som har sin *förankring* i en kristen och humanistisk tankevärld.

Saltsjöbadens församlings undervisning ska *alltså* vara *relevant* för såväl vuxna som barn. Undervisningen vill bidra till en tro som har sin *förankring* i en kristen och humanistisk tankevärld.

Ett levande lärande definieras som en ständigt pågående process, vilken inkluderar samtal, delande, reflektion och inte minst pedagogiska aktiviteter oavsett ålder och bakgrund.

Saltsjöbadens församling vill inbjuda till möten med barn och vuxna för samtal om existentiella frågor och om kristen tro (se *handlingsplan för lärande och undervisning*).

Förskolan Nyckelpigan med fyra avdelningar och över 70 barn, ger församlingen en möjlighet att bidra både till det goda livet för unga barnfamiljer och skapa en relation till barnen och deras familjer i unga år. Dopet handlar om att varje människa är en Guds avbild och ska mötas med respekt och öppenhet. Detta finns sammanfattat i Dopgudstjänstens inledningsord: *Vi döps till gemenskap med Jesus Kristus, med alla som genom tiderna och över hela jorden vill följa honom i liv och död, med hopp om uppståndelse. I dopet görs inte skillnad på människor. Ingen är störst eller minst, först eller sist. Alla är ett i Jesus Kristus.* Den som är döpt och den som ännu inte är döpt är välkommen att delta i Saltsjöbadens församlingsverksamheter, och dopet är grunden för all undervisning i församlingen. Församlingen vill inbjuda och uppmuntra till dop bland annat genom: att aktivt informera och bjuda in till dop.

Kvantitativt mål: 9 av 10 av de barn som har en eller två vårdnadshavare som är medlem i Svenska kyrkan ska döpas. Idag uppfyller vi detta mål, men det är också viktigt att dopets starka ställning i församlingen förblir över tid. 2021 döptes 90 personer. Det är den högsta antalet döpta under hela perioden 2016–2021.

Konfirmandverksamheten är högt prioriterad i Saltsjöbadens församling. Det finns en stark koppling mellan det antal barn som konfirmeras och framtida kyrkotillhörighet.

Kvantitativt mål: 7 av 10 av de barn som har en eller två vårdnadshavare som är medlem i Svenska kyrkan ska konfirmeras. Efter pandemin och omstruktureringar, så har flertalet ungdomar i församlingen konfirmerats i andra församlingar. 2022 var antalet möjliga

konfirmander med en tillhörig förälder 116 ungdomar, vilket innebär 76 % alltså lite över uppsatt mål.

Diakoni - ”Mitt i byn” och öppenhet

Ett tredje kvalitativt mål handlar om att vara kyrkan *mitt i byn*.

Ett tredje värdeord handlar om en *öppenhet* inför alla individers olika erfarenheter och att detta ska komma till uttryck i vårt församlingsarbete.

Församlingens diakoni handlar alltså om att vara *mitt i byn*. Diakonin handlar även om en *öppenhet* inför individer i psykiskt utanförskap och i social utsatthet.

Saltsjöbadens församlings *Diakonikrets* tillkom på initiativ av församlingens förste kyrkoherde Nils Widner (1870–1940). Det är en självständig förening i Saltsjöbadens församling med styrelse under kyrkoherdens ordförandeskap (självskriven). Föreningens vision är: *Utifrån kristen grund se och bistå människor i livets olika skeden*. Den största delen av arbetet utförs av ideella. Diakonikretsen verkar lokalt i Saltsjöbaden och organiserar stora delar av det diakonala arbetet i församlingen genom bland annat *Frivilliggruppens* insatser. I Saltsjöbadens församling är Diakonikretsens arbete även en del av den världsvida kristna gemenskapen. Församlingens engagemang kommer även till uttryck i Diakonikretsens *Internationella grupp*. Det handlar om internationell diakoni genom bland annat *ACT Svenska kyrkan*.

Mission - Möte och kommunikation

Ett fjärde kvalitativt mål handlar om att bidra till *möten* mellan människor genom det goda samtalet och musiken.

Ett fjärde värdeord i vårt församlingsarbete handlar om *kommunikation*.

Saltsjöbadens församling vill *alltså* inbjuda till *möten* mellan människor och samtal om tolkningen av det kristna budskapet. Dessa erfarenheter vill församlingen delge i sin *kommunikation*.

Musikens enorma tonvärld tar vid där texterna och orden tar slut. Församlingsinformation i form av trycksaker ”vykort” och församlingstidningen *Saltaren* är grundläggande i vår församlingskommunikation, liksom vår närvaro på olika digitala plattformar.

Kvantitativt mål: 7 av 10 av de som bor i Saltsjöbadens församling ska vara medlemmar i Svenska kyrkan.

Det goda livet – det hållbara livet – ett övergripande mål

Ett femte kvalitativt mål handlar om att Saltsjöbadens församling ska vara en *hållbar* kyrka ekonomiskt, socialt, andligt och ekologiskt samt bidra till en god närmiljö.

Ett femte värdeord handlar om att församlingen vill vara en *gemenskap* som ser till helheten.

Församlingen vill *alltså* vara en *gemenskap*, en del utav Gudsriket och en återupprättad skapelse med *ett övergripande mål* handlar om:

att Saltsjöbadens församling ska vara en klimatneutral församling 2030 – en *hållbar* församling.

Slutligen

Församlingens verksamheter är inget självändamål. Det centrala och överordnande är *det goda livet*:

att människor finner en tro som bär och fördjupar ett liv i kärlek.

Det goda livet är också det hållbara livet. Det kan också uttryckas så, att församlingen vill skapa en gemenskap som är en del utav Gudsriket och en återupprättad skapelse. Detta sammanfattas bäst i ett citat av Nathan Söderblom:

Kristen tro är inte en grav att vårda, utan ett liv att leva i samhället.

Det finns ingen motsättning mellan tron på Gud och livet vi lever, utan de är två sidor av samma mynt och hör ihop. Det goda livet är en tro som bär och är ett fördjupat liv i kärlek till människor och skapelsen.